

અનંક-૧૦

અર્હત્-પ્રાર્થના

—પ્રણેતા—

શાસ્ત્રવિશારદ-કવિરત્ન-પીયૂષપાણિ
આચાર્યશ્રી વિજયઅમૃત-સૂરિજી મહારાજ

પ્રકાશક :

શ્રી સ્વાસ્થ્યપ્રદ પ્રકાશન મંદિર ટ્રસ્ટ
મુંબઈ

શ્રીવૃદ્ધિ-નેમિ-અમૃત-અંથમાલા. અન્યાંક ૨૦

શ્રી અર્હત-પ્રાર્થના

(વર્તમાન ચોવીશીના ચોવીશ જિન સમક્ષ બોલવાની
૨૪ સ્તુતિ૩૫-સ્તુતિચતુર્વિંશતિકા તથા શ્રી કુમારપાલ
ભૂપાલ - વિરચિત - આત્મનિંદાદ્વાત્રિંશિકા - અનુવાદ -
ભાવાર્થયુક્ત)

સ્તુતિ તથા અનુવાદના પ્રણેતા

શાસ્ત્રવિશારદ-કવિરતન-પીયૂષપાણિ આચાર્યવર્ય

શ્રીવિજય-અમૃત-સૂરીશ્વરજી મહારાજ

પ્રેરક :-

પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી હીરવિજયજી મહારાજ

મૂલ્ય : ૧-૫૦

પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી હીરવિજયજી મ. ના

ઉપદેશથી...

શ્રી દિવ્યાબેન હર્ષદભાઈ

(શીતલઝાગ-શાન્તિનગર)

એ કરેલ જ્ઞાનપંચમીની આરાધના

નિમિત્તે બેટ...

પ્રકાશક : શ્રી સ્વાહવાદામૃત પ્રકાશન મંદિર ટ્રસ્ટ
 ઠે. વિશ્વમંગલ હાઉ. કું. કોર્ટ એન્જર્સ, પ્લોટ ૬-ડી.
 ૩૫, ન્યૂ મરીન લાઈન્સ, મુંબઈ-૪૦૦ ૦૨૦.

વિ. સં. ૨૦૩૬]

પુનર્મુદ્રણ

[નકલ : ૧૦૦૦

પ્રાપ્તિસ્થાન :—

- (૧) સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર
 રતનપોળ, હાથીખાના, અમદાવાદ-૧.
 - (૨) મહેશકુમાર શાન્તિલાલ ભગત
 ૪૪, વર્ધમાન ફ્લેટ, પાલડી, અમદાવાદ-૭.
 - (૩) નવનીતકુમાર જે. મહેતા
 પાદશાહની પોળ, મોદીનો ડેપો, રીલીફ રોડ,
 અમદાવાદ-૧.
-

મુદ્રક : સાગર પ્રિન્ટર્સ

પાદશાહની પોળ, રીલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧.

પ્રકાશકીય-નિવેદન

આ નાની પુસ્તિકાની ઉપયોગિતા નાની નથી, તે તેમાં રહેલા જ્ઞાવોથી સ્પષ્ટ સમજાય તેમ છે. સ્તુતિચતુર્વિંશતિકા કે જે શરૂઆતમાં છે તે ખૂબ લાવવાહી છે એટલું જ નહિં પણ તેની મધુર્ય ને શબ્દગોષ્ઠી પણ ખૂબ વિશિષ્ટ છે. દહેરાસરમાં પ્રભુ સમક્ષ અનેક લવ્યો આ સ્તુતિઓ મુક્તાકંઠે-મધુર સ્વરે ગાય છે. ઘણા સમયથી ઘણાઓ પૂછતા હતા કે આ સ્તુતિઓ શેમાં છપાએલ છે ? જે કે જુદે જુદે સ્થળે જુદા જુદા પુસ્તકોમાં ઘણા સમય પૂર્વે આ છપાએલ પણ હાલમાં દુર્ભાગ્ય હોવાથી તેના મુદ્રણની અગત્ય અતિશય હતી. તે આ પ્રકાશનથી જરૂર પૂરી થાય છે.

પરમાર્હત કુમારપાલ ભૂપાલની અર્હત ધર્મમાં દઢ શ્રદ્ધાની વાતોથી જૈન જનતા સારી રીતે પરિચિત છે. મળ્યૂન શ્રદ્ધાલક્ષિતવાળા આત્માના પ્રભુ પ્રત્યે ઉદ્દગારો કેવા નીકળે તેનો આભેહ્ય ચિતાર આ આત્મનિન્દાદ્વાત્રિંશિકામાં દેખાય છે. મહારાજ કુમારપાલ ૫૦ વર્ષની ઉંમર બાદ રાજ્યગાદીએ આવ્યા. એ ઉંમરે પણ તેમનો વિદ્યાધ્યયન કરવાનો રસ અપૂર્વ હતો. યોગશાસ્ત્ર, વીતરાગસ્તોત્ર વગેરે કંઠે કરી અતિદિન તેનો પાઠ કરતા. રાજસભામાં એકદા પંડિતો રાજની પ્રશંસા-સ્તુતિ કરતા હતા. એક પંડિતે રાજસ્તુતિ કરતાં નીચે પ્રમાણે સૂક્ત-શ્લોક કહ્યો. ‘पर्जन्य इव लोकानामाधारो पृथिवीगतिः ॥ बिकलेऽपि हि पर्जन्ये जीव्यते ननु भूपतौ ॥’ મેઘની માફક રાજ લોકોનો આધાર છે, મેઘની અવ્યવસ્થા થાય તો જીવી શકાય છે. પણ રાજની અવ્યવસ્થા થાય તો સઘન વિનાશ થાય છે.

[૪]

અહર્તપ્રાર્થના

આ સાંભળી કુમારપાળે કહ્યું, ‘કિં રાજો મેઘસ્ય ઉપમ્યા દીયતે?’ શું રાજને મેઘની ઉપમા અપાય છે? આ સાંભળી પંડિતોએ કાંઈ ઉત્તર ન આપ્યો, પ્રસન્નતા ન દેખાડી. રાજાએ કારણ પૂછ્યું, એટલે પંડિતોએ ઉત્તર આપ્યો કે સંસ્કૃત ભાષામાં ઉપનામ, ઉમેય, ઉપમા, ઉપમિતિ વગેરે શબ્દો છે પણ ઉપમ્યા શબ્દ નથી. એ સાંભળી રાજાને પોતાની મૂર્ખતા માટે ખેદ થયો, સંસ્કૃત ભાષા શિખવાની તીવ્ર વૃત્તિ જાગી. પૂજ્યશ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મહારાજને વિગતિ કરી. લઘુવૃત્તિ વ્યાકરણ શીખ્યા ને આવી સુંદર સ્તુતિની રચના કરી શકાય એટલા પ્રવીણ થયા.

એ બત્રીશી મૂળ તો સંસ્કૃતમાં છે પણ સંસ્કૃતના અગણ્ય પણ તેનો આસ્વાદ લઈ શકે તેવો ભાવવાહી અનુવાદ અને ભાવાર્થ આ સાથે છપાવ્યા છે. છેલ્લે કલ્યાણકારી વિચારણાઓ છે, જે આત્મજીવનના વિકાસક્રમને સુંદર સમગ્રવે છે.

આમાં આપેલ સર્વ કંઠસ્થ કરવા યોગ્ય છે. ભાષારચના એટલી સુંદર ને સહેલી છે કે જે થોડી યાદશસ્ત્રવાળાને પણ થોડી મહેનતે મોટે રહી જાય. સારી યાદશક્તિવાલા તો એચાર વખત મનનપૂર્વક વાંચી જાય તો પણ યાદ રાખી શકે એમ છે.

ખરેખર, આ અર્હર્ત પ્રાર્થના છે, અર્હર્ત એ સર્વગુણસંપન્ન છે. તેમને આ સ્તુતિદ્વારા કરેલી પ્રાર્થના સફળ થાય એ રીતે ભાવ કેળવવા ને તેમનાથી સદ્ગુણો મેળવવા એ જ અભિલાષા.

બીજી આવૃત્તિ પ્રસંગે...

આ અર્હર્તપ્રાર્થના કે જે આજથી ૩૪ વર્ષ અગાઉ પ્રકાશિત થઈ છે તેની ઘણી માંગ હોવાથી આ તેની બીજી આવૃત્તિ યથાવત્ બહાર પાડવામાં આવે છે. એમાં કાંઈ સુધારો વધારો કરવામાં આવ્યો નથી.

ૐ અહ્ નમઃ

પરમાર્હત્ શ્રી કુમારપાલ ભૂપાલ-વિરચિતા

આત્મનિન્દા-દ્વાત્રિંશિકા

(અનુવાદ શુક્તા)

શ્રી જિનેશ્વર પ્રભુ જયવંતા વર્તો-

(૧)

નમ્રાશ્વિલાશ્વણ્ડલમૌલિરત્ન-

રશ્મિચ્છટાપલ્લવિતાંહિષીઠ ! ॥

વિધ્વસ્તવિશ્વવ્યસનપ્રબન્ધ, !

ત્રિલોકબન્ધો ! જયતાઙ્ગિજનેન્દ્ર ! ॥ ૧ ॥

(ઉપજાતિવૃત્તમ્)

(અનુવાદ હરિગીત છંદ)

સર્વે સુરેન્દ્રોના નમેલા મુકુટ ત્હેનાં જે મણિ,

ત્હેનાં પ્રકાશે ઝળહળે પદપીઠ જે ત્હેનાં ધણી ॥

આ વિશ્વનાં દુઃખો બધાંયે છેદનારા હે પ્રભુ !

જય જય થજો જગબન્ધુ તુમ એમ સર્વદા, ઇચ્છું

વિભુ ॥૧॥

સાવાર્થ-

નમસ્કાર કરતાં સર્વે ઇન્દ્રોના મુકુટમાં રહેલા રત્નોની પ્રભાની છટાથી ઝળહળતા-પલ્લવિત થએલા પાદપીઠ છે જેના એવા વિશ્વના દુઃખસમસ્તને ત્રણ લોકના બન્ધુ હે જિનેશ્વર ભગવન્ત ! આપ જયવંતા વર્તો. (૧)

૨

અહંતપ્રાર્થના

વીતરાગ પરમાત્માની યથાર્થ સ્તવનાની ભાવના-
વાળા ભક્તની વિજ્ઞપ્તિ.

(૨)

મૂઢોઽસ્મ્યહ વિજ્ઞપયામિ યત્ત્વા-
મપેતરાગં ભગવન્ ! કૃતાર્થસ્મ્ ।
નહિ પ્રભૂણામુચિતસ્વરૂપ-
નિરૂપણાય ક્ષમતેઽર્થિવર્ગઃ ॥ ૨ ॥

અનુવાદ-

વીતરાગ હે કૃતકૃત્ય ભગવન્ ! આપને શું વિનવું ?
હું મૂર્ખ છું મહારાજ ! જેથી શક્તિહીન છતાં સ્તવું ॥
શું અર્થીવર્ગ યથાર્થ સ્વામીનું સ્વરૂપ કહી શકે ?
પણ પ્રભો ! પૂરી ભક્તિ પાસે યુક્તિઓએ ના થટે ॥૨॥

ભાવાર્થ-

હે ભગવન્ ! હું મૂઢ છું કારણ કે કાર્ય માત્રથી
નિવૃત્ત અને રાગરહિત આપને વિજ્ઞપ્તિ કરવાની ન હોય છતાં
હું વિનવું છું-સ્તવું છું. સ્વામીનું સર્વથા યોગ્ય સ્વરૂપ
કહેવાને સેવક-યાચકનો સમુદાય સમર્થ નથી. વસ્તુસ્થિતિ
આમ છે છતાં આપના પ્રત્યેની ભક્તિ તે મારી પાસે જેવું
આવડે એવું કહેવાને ઉત્સાહિત કરે છે. (૨)

હર મુક્તિમાં વસતા ભગવાન પણ ભક્તના હૃદયમાં
રહે છે ને પ્રકાશ પૂરે છે.

(૩)

મુક્તિં ગતોઽપીશ ! વિશુદ્ધચિત્તે.

ગુણાધિરોપેણ મમાઽસિ સાક્ષાત્ ।

ભાનુર્દવીયાનપિ દર્પણેઽંશુ-

સદ્ભાન કિં દ્યોતયતે ગૃહાન્તઃ ? ॥ ૩ ॥

અનુવાદ-

હે નાથ ! નિર્મલ થઈ વસ્યા છો આપ હરે મુક્તિમાં,
તોયે રહ્યા ગુણ આપતાં મુજ ચિત્તરૂપી મુક્તિમાં ॥

અતિ હર એવો સૂર્ય પણ શું આરસીના સંગથી,
પ્રતિબિંબરૂપે આવી અહિં ઉદ્યોતને કરતો નથી ? ॥૩॥

ભાવાર્થ-

હે પ્રભો ! આપ મોક્ષમાં હર પધાર્યા છો છતાં મારા
નિર્મલ ચિત્તમાં ગુણોનું સ્થાપન કરતાં મને તો સામે-
પ્રત્યક્ષ રહ્યા હો એમ જ લાગે છે. હર રહેલો સૂર્ય પણ શું
આરીસામાં પ્રતિબિંબરૂપે રહીને ઘરના અન્દરના ભાગને નથી
અજવાળતો ? અર્થાત્ અજવાળે જ છે. (૩)

૪

અહત્ પ્રાર્થના

હે પ્રભો ! આપની સ્તવના કરવાથી ભવોભવના
ભેગા થયેલા પાપો ભાંગીને ભુકો થઈ જાય છે.

(૪)

તવ સ્તવેન ક્ષયમઙ્ગભાજાં,
મજન્તિ જન્માર્જિતપાતકાનિ ।
કિયદ્ધિરં ચણ્ડરુચેર્મરીચિ-
સ્તોમે તમાંસિ સ્થિતિમુદ્રહન્તિ ॥ ૪ ॥

અનુવાદ-

પ્રાણીતણાં પાપો ઘણાં ભેગા કરેલાં જે ભવે,
ક્ષીણ થાય છે ક્ષણમાં બધાં તે આપને સારે સ્તવે ॥
અતિગાઢ અંધારાતણું પણ સૂર્ય પાસે શું ગળું ?
એમ જાણીને આનન્દથી હું આપને નિત્યે ભળું ॥૪॥

ભાવાર્થ-

હે ભગવન્ ! આપના સ્તવનથી શરીરધારીઓના અનેક
જન્મના એકઠા થયેલા પાપો નાશ પામે છે. ખરેખર નાશ
પામે. જ્યાં સૂર્યના કિરણોનો સમુદાય આવીને ઉભો રહે
ત્યાં અન્ધકાર ક્યાં સુધી સ્થિર રહી શકે ? તેને ભાગ્યું જ
પડે. પાપોને પાછા પાડવા માટે આપની સ્તુતિ જ સર્વથા
સમર્થ છે. (૪)

અહંતપ્રાર્થના

૫

હે પ્રભો! આપ બીજના મોહને દૂર કરો છો, ને
હું આપનો અનન્ય ભક્ત છતાં મને મોહ કેમ
સતાવે છે?

(૫)

શરણ્ય ! કારુણ્યપર: પરેષાં,
નિહંસિ મોહજ્વરમાશ્રિતાનામ્ ।
મમ ત્વદાજ્ઞાં બહતોઽપિ મૂઢ્ઢર્ના,
શાન્તિ ન યાત્યેષ કુતોઽપિ હેતોઃ ॥ ૫ ॥

અનુવાદ-

શરણ્ય ! કરુણાસિન્ધુ જિનજી આપ બીજ ભક્તનાં,
મહામોહ વ્યાધિને હણો છો શુદ્ધ સેવાસક્તનાં ॥
આનન્દથી હું આપ આણા મસ્તકે નિત્યે વહું,
તોયે કહો કોણ કારણે એ વ્યાધિનાં દુઃખો સહું ? ॥૫॥
ભાવાર્થ-

અયિ શરણાગતવત્સલ ! કરુણાસાગર ! કૃપાનિધાન ભગ-
વન્ ! આપ આપને આશ્રયે આવેલા -શરણે રહેલા બીજનામોહ
જ્વરને દૂર કરો છો, ને હું આપની આજ્ઞા નિશ્ચિન મસ્તકે
વહન કરું છું, આપનું વચન શિરોધાર્ય ગણું છતાં મારો
મોહજ્વર ખસતો નથી, શાન્ત થતો નથી એમાં શું કારણ એ
સમજાતું નથી. આપ કૃપા કરો એટલું જ બાકી છે, આપની
કૃપા થાય એકલે મોહ ખસી જશે, નાશી જશે એ ચોક્કસ
છે. (૫)

૬

અહંત્વપ્રાર્થના

આપના સાર્થમાં મોક્ષ જવા માટે નીકળેલા, મને
ભવજંગલમાં કષાય ચોરો લૂંટે છે છતાં આપ ચૂપ
કેમ છો ?

(૬)

ભવાટવીલઙ્ગનસાર્થવાહં,
ત્વામાશ્રિતો મુક્તિમહં વિગાસુઃ ।
કષાયચૌરૈર્જિન ! લુપ્તયમાનં,
રત્નત્રયં મે તદુપેક્ષસે કિમ્ ? ॥ ૬ ॥

અનુવાદ—

સંસારરૂપ મહાટવીના સાર્થવાહ પ્રભુ તમે,
મુક્તિપુરી જવાતણી ઇચ્છા અતિશય છે મને ॥
આશ્રય કર્યો તેથી પ્રભો ! તુજ તોય આન્તર-તસ્કરો,
મુજ રત્નત્રય લૂંટે વિભો ! રક્ષા કરો ! રક્ષા કરો ! ॥૬॥
ભાવાર્થ—

હે પ્રભો ! મોક્ષનગરમાં જવાની મને તીવ્ર ઇચ્છા છે,
પણ ભવજંગલ એકલા પસાર કરવું કઠિન છે. મારા જાણવામાં
આવ્યું કે—આપ સાર્થવાહની છત્ર છાયામાં આ ભવજંગલ
પસાર કરી અનેક ભયોનો સાર્થ મોક્ષનગરમાં પહોંચવા
પ્રયાણ કરી રહ્યો છે, હું તેમાં આપને આશ્રયીને ચાલ્યો છું
છતાં હે જિન ! કષાય ચોરો મારા ધન—સર્વસ્વ સમા જ્ઞાન—
દર્શન—ચરિત્ર એ રત્નત્રયીને ઘોળે દિવસે લૂંટી રહ્યા છે ને
આપ ધ્યાન નથી આપતા એ શું ? વિશ્વાસે ચાલેલાની રક્ષા
કરવી એ આપની નૈતિક ફરજ છે. (૬)

અહર્તપ્રાર્થના

૧૭

અરે! આપ જેવા સમર્થ સ્વામી મળ્યા છતાં હું
આપને ઓળખી ન શક્યો, આપનો લાભ ન
લઈ શક્યો.

(૭)

લબ્ધોઽસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા,
ભવામ્બુધૌ બમ્ભ્રમતા કથંચિત્ ।
આઃ ! પાપપિણ્ડન નતા ન ભક્ત્યા,
ન પૂજિતો નાથ ! ન તુ સ્તુતોઽસિ ॥ ૭ ॥

અનુવાદ-

બહુ કાળ આ સંસારસાગરમાં પ્રભુ હું સંચર્યો,
થઈ પુણ્યરાશિ એકઠી ત્યારે જિનેશ્વર તું મળ્યો ।
પણ પાપ કર્મ ભરેલ મેં સેવા સરસ નવ આદરી,
શુભ યોગને પામ્યા છતાં મેં મૂર્ખતા બહુએ કરી ॥૭॥

ભાવાર્થ-

હે નાથ ! ભવસમુદ્રમાં ભટકતા એવા મને આપ જેવા
સમર્થ સ્વામી મહાન આત્મા પૂર્વપુણ્યયોગે પ્રાપ્ત થયાં છતાં
પાપથી ભારે થએલા મેં ભક્તિ પૂર્વક આપને નમસ્કાર ન
કયા, પૂજા ન કરી, અરે ! સ્તુતિ પણ ન કરી, આપનું કાંઈ પણ
હું ન કરી શક્યો તેમ આપનો યથાર્થ લાભ પણ મેળવી ન શક્યો
આપનો સમાગમ મેં એમ ને એમ નકામો શુભાવ્યો. (૭)

૮

અહર્તપ્રાર્થના

હે પ્રભો ! આ કર્મ-કુંભાર મને જીદે જીદે રૂપે ઘડે
છે તેથી બચાવો-રક્ષા કરો !

(૮)

સંસારચક્રે ભ્રમયન્ કુલાધ-

દણ્ડન માં કર્મમહાકુલાલઃ ।

કરોતિ દુઃસ્વપ્નચયસ્થભાણ્ડં,

તતઃ પ્રભો ! રક્ષ જગચ્છરણ્ય ! ॥ ૮ ॥

અનુવાદ-

આ કર્મ કુલાલ મિથ્યા-જ્ઞાનરૂપી દંડથી,
ભવચક્ર નિત્ય ભમાડતો દિલમાં દયા ધરતો નથી ॥
કરી પાત્ર મુજને પુંજ દુઃખનો દાબી દાબીને ભરે,
વિણ આપ આ સંસાર કોણ રક્ષા કહેા એથી કરે ॥૮॥

ભાવાર્થ-

હે પ્રભો ! આ દયાહીન કર્મરૂપી કુંભાર મહાવિચિત્ર
છે. અનજ્ઞા-મિથ્યાજ્ઞાનરૂપી દંડથી ભવ-સંસારચક્રને ભમા-
વ્યા કરે છે ને મને અવનવા પાત્રરૂપે ઘડે છે. એટલું જ નહીં
પણ તેમાં દુઃખનો ભારે ભાર ભરે છે. હે નાથ ! વિશ્વબન્ધુ
જગતતારક ! તેનાથી આપ મને બચાવો. મારી રક્ષા કરો. મારું
ઘડતર આપ કરો. હવે મને એ નીચ કુંભાર ઘડે એ જરી પણ
પાલવતું નથી. (૮)

અર્હતપ્રાર્થના

૯

હે નાથ ! આપની આજ્ઞાનું આચરણ કરતો હું
મોક્ષની પણ ઇચ્છા વગરનો નિરીહ ક્યારે થઈશ ?

(૯)

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણાસતત્ત્વ-

સ્થયક્ત્વા મમત્વાદિભવૈકકંદમ્ ।

આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ-

મોક્ષેઽપ્યનિચ્છો ભવિતાસ્મિ નાથ ! ? ॥ ૯ ॥

અનુવાદ-

ક્યારે પ્રભો સંસારકારણ સર્વ મમતા છોડીને,
આજ્ઞા પ્રમાણે આપની મન તત્ત્વજ્ઞાને જોડીને ॥
રમીશ આત્મ વિષે વિભો નિરપેક્ષ વૃત્તિ થઈ સદા,
તજીશ ઇચ્છા મુક્તિની પણ સંત થઈને હું કદા ॥૯॥

ભાવાર્થ-

હે ભગવન ! હું આપની આજ્ઞા પ્રમાણે યથાર્થ આચરણ
ક્યારે કહીશ ? મને તત્ત્વપ્રતિ ક્યારે થશે ? સંસારના અદ્વિતીય
સમા મમતા-મોહ વિગેરે ક્યારે છૂટશે ? હું આત્માનું જ
ચિન્તન-મનન કરતો ક્યારે થઈશ ? મારી ચિત્તવૃત્તિઓ વિક-
લપશૂન્ય નિરપેક્ષ ક્યારે બનશે ? મોક્ષની પણ ઇચ્છા રહિત થઈ
હું ક્યારે વિચરીશ ? આપનું યથાવત્ દર્શન મને ક્યારે
મળશે ? (૯)

૧૦

અહર્નિતપ્રાર્થનક

હે સ્વામિન્ ! આપના નિર્મલ ગુણથી-દોરથી બાંધીને
મારા મનરૂપી વાંદરાને હું પરબ્રહ્મમાં ક્યારે
સ્થિર કરીશ ?

(૧૦)

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તે-

ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમનઃપ્લવજ્જમ્ ।

કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલઃ,

સ્વામિન્ ! પરબ્રહ્મરતિં કરિષ્ય ? ॥ ૧૦ ॥

અનુવાદ-

તુજ પૂર્ણ રાશીની કાન્તિ સરખા કાન્ત ગુણ દૃઢ દોરથી,
અતિ ચપલ મુજ મન-વાંદરાને બાંધીને બહુ જોરથી ॥
આજ્ઞારૂપી અમૃત રસોના પાનમાં પ્રીતિ કરી,
પામીશ પરબ્રહ્મે રતિ ક્યારે વિભવો વિસરી ? ॥૧૦॥

ભાવાર્થ-

હે સ્વામી ! આ મારૂ મનરૂપી વાંદરું મને બહુ પજવે
છે. એની ચપલ વૃત્તિથી હું હિરાન થઈ ગયો છું હવે તો
એને આપના ચંદ્રની ચાંદનીની મારફત અમૃતતા ગુણોથી-દોર
હાઓથી મજબૂત બાંધીને હું આપની અજ્ઞારૂપી અમૃત પીવા
ની લાલસા-વાળો પરમ બ્રહ્મમાં રાગ ધારણ કરીને રહીશ પણ
એ સુયોગ ક્યારે સાંપડશે ? એટલું આપ કહો. (૧૦)

અહર્તપ્રાર્થના

૧૧.

હે પ્રભો ! આપની કૃપાથી આટલે ઊંચે ચડેલા
મારી પાસે આ કામદેવની ટોળકી અકાર્યો
કરાવે તે ખરેખર ખેદજનક છે.

(૧૧)

एतावतीं भूमिमहं त्वदंहि-

पद्मप्रसादाद् गतवानधीश ! ।

हटेन पापास्तदपि स्मराद्या,

ही ! मामकार्येषु नियोजयन्ति ॥ ११ ॥

અનુવાદ-

હું હીનથી પણ હીન પણ તુમ ચરણસેવાને બળે,
આવ્યો અહીં ઊંચી હદે જે પૂર્ણ પુણ્યથી મળે ॥
તો પણ હઠીલી પાપી કામાદિકતણી ટોળી મને,
અકાર્યમાં પ્રેરે પરાણે પીડતી નિર્દયપણે ॥૧૧॥

ભાવાર્થ-

પ્રભો ! હું નીચમાં પણ નીચ હતો, પણ આટલે
ઊંચે આવ્યો છું તે કેવળ આપના ચરણકમળના પસાયથી
જ, છતાં પણ હજી આ પાપી કામદેવ વગેરેની ટોળકી
મારી પાસે નહિં કરવાના કામો કરાવે છે તે ખરેખર
શોચનીય છે. એ કામદેવની ટોળકી ફક્ત આપથી ડરે છે,
આપની દૃષ્ટિ મારા ઉપર પડે એટલે તેનું ભેર નહિં ચાલે,
આપે કૃપા કરી છે, હવે થોડી વધુ કરો એટલી જ માગણી છે.

(૧૧)

૧૨

અર્હતપ્રાર્થના

હે નાથ ! મારે માથે આપ જેવા નાથ છે, છતાં
આ પાપી કામવિકારો મારો કેડો કેમ મૂકતા નથી.

(૧૨)

भद्रं न किं त्वय्यपि नाथ ! नाथे,
सम्भाव्यते मे यदपि स्मराद्याः ? ।
अपाक्रियन्ते शुभभावनाभिः
वृष्टिं मुञ्चन्ति तथापि पापाः ॥ १२ ॥

અનુવાદ—

કલ્યાણકારી દેવ ! તુમ સમ સ્વામી મુજ માથે છતે,
કલ્યાણ કોણ ન સંભવે જે વિદ્ય મુજ નવ આવતે ॥
પણ મદન આદિક શત્રુઓ પૂંઠે પડ્યા છે માહરે,
હરે કરું શુભ ભાવનાથી પાપીઓ પણ નવ મરે ॥૧૨॥

ભાવાર્થ—

હે નાથ ! આપ જેવા સમર્થ સ્વામી મારે માથે
છે તો મારે હવે બીજી શી ચિંતા ! એવું શુભ કયું નથી
કે જે આપની છાયામાં મને ન મળે. દરેક મંગળ-કલ્યાણ
આપથી મને મળે છે; પણ આ પાપીઓ—કામવિકારો હું
ભવ્ય ભાવનાબળે હર કરું છું છતાં મારો કેડ નથી
મૂકતા—મારો પીછો પકડી રાખે છે, તેનું મારે શું કરવું. (૧૨)

અહંતપ્રાર્થના

૧૩.

હે ભગવન્ ! ભવમાં ભ્રમણ કરતાં મને આપનું
દર્શન નહિં મળ્યું હોય, નહિતો મારે નસીબે નરકની
વેદના કેમ હોય ?

(૧૩)

भवाम्बुराशौ भ्रमतः कदापि,
मन्ये न मे लोचनगोचरोऽभूः ।

निस्सीमसीमान्तकनारकादि—

दुःखातिथित्वं कथमन्यथेश ! ? ॥ १३ ॥

અનુવાદ—

સંસારરૂપ સમુદ્રમાં ભમતા અનાદિ કાળથી ॥
હું માનું છું કે આપ કદી મુજ દષ્ટિએ આવ્યા નથી ॥
નહીંતર નરકની વેદના સીમા વિનાની મેં પ્રભુ,
બહુ દુઃખથી જે ભોગવી તે કેમ પામું છું વિભું ? ॥૧૩॥
ભાવાર્થ—

હે સ્વામિન ! આ સંસર મહાસાગરમાં અનાદિ
કાળથી પરિભ્રમણ કરું છું, મને ઘણાના દર્શન થયા છે.
એકીટસે ઘણાને હું જોઈ રહ્યો છું. પણ મને લાગે છે કે
આપ મને કોઈ પણ વખતે દષ્ટિગોચર થયા લાગતા નથી.
જો આપના દર્શન સાંપડ્યાં હોય તો નરકના સીમન્તક
વગેરે પાથડાઓની જે પારાવાર વેદનાઓ મારે નશીબે
રહી છે તે ન હોય. આપને જોનાર નરકનો અતિથિ ન
બને. હવે કાં તો આપ મને દર્શન આપો, નહિં તો
મારા જીવ આપ દષ્ટિ રાખો એટલે બસ. (૧૩)

હે નાથ ! ભયંકર મોહથી ડરેલો હું શુભ લક્ષણ-
લક્ષિત આપના ચરણે શરણુ આવ્યો છું.

(૧૪)

चक्रा-ऽसि-चापा-ऽङ्कुश-वज्रमुख्यैः,

सल्लक्षणेर्लक्षितमंहियुग्मम् ।

नाथ ! त्वदीयं शरणं गतोऽस्मि,

दुर्वारमोहादिविपक्षभीतः ॥ १४ ॥

અનુવાદ-

તરવાર ચક્ર ધનુષ્ય ને અંકુશથી જે શોભતું,
વજ્ર પ્રમુખ શુભ ચિહ્નથી શુભ ભાવવધ્વી રોપતું ॥
સંસારતારક આપનું એવું ચરણયુગ નિર્મળું,
દુર્વાર એવા મોહ વૈરથી ડરીને મેં શ્રયું ॥૧૪॥

ભાવાર્થ-

હે પરમ પુરુષ પરમાત્મનું ! આ મોહ વગેરે શત્રુઓ
કોઈ પણ રીતે દૂર થતા નથી. મને વારંવાર પંજવ્યા
કરે છે, ડરાવ્યા કરે છે. હું તે સર્વથી ભયભીત છું. તે
શત્રુઓ તીક્ષ્ણ શસ્ત્રો સિવાય ડરે એવા નથી. તેને ડરાવનારા
ચમકતા શસ્ત્રો ખીજે કયાંય જોવામાં નથી આવતા, તે શસ્ત્રો
તો કેવળ આપના ચરણમાં જ દેખાય છે. ચક્ર, તરવાર,
ધનુષ્ય, અંકુશ ને વજ્ર વગેરે શુભ લક્ષણુ લક્ષિત આપનું
ચરણયુગલ છે. હવે મેં તેનું શરણુ સ્વીકાર્યું છે. હવે
મારે મોહાદિથી ડરવાની કાંઈ જરૂર નથી. (૧૪)

અહંતપ્રાર્થના

૧૫

હે કરુણાસિન્ધુ ! દીન-હીનને હતાશ એવા મને
આ કામ લિલ્લના લાલાર્થી બચાવો.

(૧૫)

અગણ્યકારુણ્ય ! શરણ્ય ! પુણ્ય !

સર્વજ્ઞ ! નિષ્કલંક ! વિશ્વનાથ !

દીનં હતાશં શરણાગતં ચ,

માં રક્ષ રક્ષ સ્મરમિલ્લભલ્લેઃ ॥ ૧૬ ॥

અનુવાદ—

નિઃસીમ કરુણાધાર છે, છે શરણુ આપ પવિત્ર છે
સર્વજ્ઞ છે નિર્દોષ છે ને સર્વ જગતના નાથ છે ॥
હું દીન છું હિમ્મત રહિત છું, શરણુ આવ્યો આપને,
આ કામરૂપી ભિક્ષુથી રક્ષો મને રક્ષો મને. ॥૧૫॥

ભાવાર્થ—

હે ભગવન્ ! અપાર કરુણાનિધાન ! શરણુગત
વત્સલ ! પુણ્ય પવિત્ર ! સર્વજ્ઞ ! નિષ્કલંક-નિર્દોષ !
વિશ્વનાથ જગત્પતે ! દીન-હીન-હતાશ ને આપણે શરણુ
આવેલા મને કામ લિલ્લના લાલાર્થી રક્ષો, બચાવો. (૧૫)

૧૬

અર્હતપ્રાર્થના

હે જિનવર ! આપ વિના અન્ય કોઈ મારા આ પાપ-
ચક્રને નાશ કરવાને સમર્થ નથી.

(૧૬)

ત્વયા વિના દુષ્કૃતચક્રમૂલં,
નાન્યઃ ક્ષયં નેતુમલં મમેશ ! ।
કિં વા વિપક્ષપ્રતિચક્રમૂલં,
ચક્રં વિના હેતુમલમ્ભવિષ્ણુઃ ? ॥ ૧૬ ॥

અનુવાદ—

વિણ આપ આ જગમાં નથી સ્વામી સમર્થ મળ્યો મને,
દુષ્કૃત્યનો સમુદાય મોટો જે પ્રભુ મારો હણે ॥
શું શત્રુઓનું ચક્ર જે બહુ દુઃખથી દેખાય છે,
વિણ ચક્ર વાસુદેવના તે કોઈ રીત હણાય છે, ॥૧૬॥

ભાવાર્થ—

હે જિનેશ્વર ! આ મારા દુષ્કૃત-દુરિતચક્ર-પાપ-
સમૂહનું મૂળ આપ સિવાય બીજા કોઈથી નાશ પામી
શકે તેમ નથી. તેને નાશ કરવાને આપ એક જ સમર્થ
છો. શું પ્રતિપક્ષ-શત્રુઓના સૈન્યસમૂહને હણવા વાસુદેવના
ચક્ર વિના બીજું કોઈ સમર્થ બને ? ન જ બને. પ્રતિ-
વાસુદેવને હણવા વાસુદેવ સમર્થ છે તેમ આ મારા
પાપચક્રને દૂર કરવા આપ જ શક્તિમાન છો. (૧૬)

અહીં પ્રાર્થના

૧૭

હે તીર્થપતિ ! આપ દેવના દેવ સર્વશ્રેષ્ઠ છો માટે
આપની પાસે હું મારા દુઃખો રહું છું.

(૧૭)

યદેવદેવોઽસિ મહેશ્વરોઽસિ,
વુદ્ધોઽસિ વિશ્વત્રયનાયકોઽસિ ।

તેનાન્તરઙ્ગારિગણામિભૂત-

સ્તવાગ્રતો રોદિમિ હા ? સસ્વેદમ્ ॥૧૭॥

અનુવાદ-

પ્રભુ દેવનાં પણ દેવ છો વળી સત્ય શંકર છો તમે,
છો બુદ્ધને આ વિશ્વત્રયને છો તમે નાયક પણે ॥
એ કારણે અન્તર રિપુ સમુદાયથી પીડેલ હું,
હે નાથ ! તુમ પાસે રડીને હાર્દના દુઃખો કહું ॥૧૭॥

ભાવાર્થ-

અચિ અનંતબલ પ્રભો ! આ અન્દરના શત્રુઓનું
દબાણ હવે તો સહ્યું નથી જાતું તેમ કહ્યું પણ નથી
જાતું, હું મારાં એ દુઃખોની વાત ક્યાં કહું ? ક્યાં રહું ?
ક્યાં પોકારું ? એ રોદણા રોવાનું સ્થાન તો આપ એક
જ છો કારણ કે આપ મહાન્ છો, દેવના પણ દેવ છો,
ઈશ્વરના પણ ઈશ્વર-મહેશ્વર છો, સાચે સુખ કરનારા
શંકર છો, બુદ્ધ છો, ત્રિભુવનનાયક છો, સમર્થસ્વામી
છો, સુખી છો માટે જ મારી સ્થિતિ-મારા ઉપર આવી
પડેલો આ અભ્યન્તર અરિઓનો અલિલવ મેં આપને
કહ્યો છે. (૧૭)

હે દેવ ! આ અંતરંગ શત્રુઓ મારા ઉપર
એવી ચીડ રાખે છે કે ક્ષણ પણ મારા
મનને સમાધિમાં ટકવા દેતા નથી.

(૧૮)

સ્વામિન્નધર્મવ્યસનાનિ હિત્વા,
મનઃ સમાધૌ નિદધામિ યાવત્ ।
તાવત્કુધેવાન્તરવૈરિણો મા-
મનત્પમોહાન્ધ્યવશં નયન્તિ ॥૧૮॥

અનુવાદ-

અધર્મનાં કાર્યો બધાં દૂરે કરીને ચિત્તને,
જેહું સમાધિમાં જિનેશ્વર શાન્ત થૈ હું જે સમે ॥
ત્યાં તો બધાએ વૈરીઓ જાણે બળેલા ક્રોધથી,
મહામોહનાં સામ્રાજ્યમાં લઈ જાય છે બહુજેરથી ॥૧૮॥

ભાવાર્થ-

હે સ્વામી ! જિનવર ! આ અધર્મના કુછંદો-પાપ
પ્રસંગોને દૂર કરીને હું આગળ વધવા જ્યાં મનને
સમાધિમાં સ્થાપન કરું છું ત્યાં તો બળ્યાજળ્યા ક્રોધથી
જાણે ધમધમી ઊઠ્યા ન હોય એમ આ રાગ દ્વેષ વગેરે
અભ્યન્તર શત્રુઓ મને બલાતકારે મહામોહની આંધીમાં
ઘસડી જાય છે મોહને પરવશ કરે છે. કૂર મોહને
અધીન મારું સર્વસ્વ હું ગુમાવી બેસું છું. (૧૮)

અર્હતપ્રાર્થના

૧૯

હે જિનદેવ ! આપના આગામથી હું જાણું કે મોહાદિ
મારા પરમ શત્રુઓ છે છતાં તેને વશ હું અકાર્ય
આચરું છું. અરે ! મારા જેવો મૂઢ કોણ હશે ?

(૧૯)

ત્વદાગમાદ્વેદિ સદૈવ દેવ !

મોહાદયો યન્મમ વરિણોઽમી ।

તથાપિ મૂઢસ્ય પરાસયુદ્ધયા,

તત્સન્નિધા હી ન કિમપ્યકૃત્યમ્ ॥૧૯॥

અનુવાદ-

છે મોહ-આદિક શત્રુઓ મહારાં અનાદિકાળનાં
એમ જાણું છું જિનદેવ-પ્રવચન પાનથી હું આપના ॥
તો યે કરી વિશ્વાસ એનો મૂઢ મેઢો હું બનું,
એ મોહબાજીગરકને કપિ રીતને હું આચરું ॥૧૯॥

ભાવાર્થ-

હે નાથ ! આજ સુધી હું માનતો હતો કે આ
મોહ વગેરે મારા મિત્રો છે, મને સુખ દેનારા છે, મારા
હિતસ્વી-હિતકર છે પણ હવે જ્યારથી આપનું આગમ
સિદ્ધાન્ત-શાસ્ત્ર સાંભળ્યું ત્યારથી હું જાણું છું કે તે બધા
મારા હંમેશના કટ્ટર દુશ્મનો છે. ઉપરથી મીઠા દેખાય
છે પણ અંદરથી મારું મૂળમાંથી કાપનારા છે. આમ
સમજું છું છતાં મારી મૂઢતા બહુ વિચિત્ર છે તે બધાને
હજી પ્રામાણિક માની તેમની સમીપ કાંઈ પણ અકાર્ય
નથી એમ સમજી અકૃત્ય આચરણ સેવું છું. અરર !
હિતાહિતનું પણ મને લાન નથી. આ મૂઢતા મારી
કયારે જશે ? (૧૯)

૨૦

અર્હતપ્રાર્થના

હે ત્રિભુવનવીર ! પ્રભો ! આપને શરણે આવેલા
મને આ રાક્ષસોથી-કૂર કસાઈઓથી બચાવો !

(૨૦)

મ્લેચ્છૈર્નૃશંસૈરતિરાક્ષસૈશ્ચ,
વિઢમ્બિતોઽમીભિરનેકશોઽહમ્ ।
પ્રાપ્તસ્તિવદાનીં ભુવનૈકવીર !
ત્રાયસ્વ માં યત્તવ પાદલીનમ્ ॥૨૦॥

અનુવાદ-

એ રાક્ષસોના રાક્ષસો છે કૂર મ્લેચ્છો એ જ છે,
એણે મને નિષ્કુરપણે બહુવાર બહુ પીડેલ છે ॥
ભયભીત થઈ એથી પ્રભુ તુમ ચરણશરણું મેં ગ્રહું,
જગવીર દેવ બચાવજો મેં ધ્યાન તુમ ચિત્તે ધર્યું ॥૨૦॥

ભાવાર્થ-

હે વિશ્વવિક્રાન્ત-વીર ! આ મોહ વગેરે વિશ્વાસ-
ઘાતક છે, દુર્જન છે, મ્લેચ્છ છે, અનાર્ય છે, અત્યાર
સુધી એને વિશ્વાસે હું રહ્યો હતો પણ એથી કાંઈપણ
ભલીવાર ન આવ્યો. મને દુઃખ દેવામાં એ પાપીઓએ
કાંઈ બાકી નથી રાખી. વારંવાર મારી વિડંબણા કરીને
લોકો સમક્ષ મને હલકો પાડ્યો છે. એ દુષ્ટોથી હું
ત્રાહિત્રાહિ પોકારી ગયો છું. એથી બચવા આપના
ચરણમાં લીન થયો છું-છુપાયો છું, આપ સમર્થ છો,
મારું રક્ષણ કરો, મને બચાવો, મને ઉગારો. (૨૦)

હે પ્રભો ! હું નિઃસંગ, નિર્મમ ને સમભાવ-
ભાવિત થઈને શુદ્ધ સંયમ-આચરણ ક્યારે કરીશ ?

(૨૧)

હિત્વા સ્વદેહેऽપિ મમત્વબુદ્ધિં,

શ્રદ્ધાપવિત્રીકૃતસદ્વિવેકઃ ।

મુક્તાન્યસજ્જઃ સમશત્રુમિત્રઃ,

સ્વામિન્ ! કદા સંયમમાતનિષ્યે ? ॥૨૧॥

અનુવાદ-

ક્યારે પ્રભો જિન દેહમાં પણ આપ બુદ્ધિને તજી

શ્રદ્ધા-જળે શુદ્ધિ કરેલ વિવેકને ચિત્તે સજી ॥

સમ શત્રુ મિત્ર વિષે બની ન્યારો થઈ પરભાવથી,

રમીશ મુખકર સંયમે ક્યારે પ્રભો આનંદથી ? ॥૨૧॥

ભાવાર્થ-

હે જિનેશ્વર ! આ શરીરમાં પણ મને મારાપણું
છૂટી જશે ને નિર્મલ-શુદ્ધ શ્રદ્ધાથી. સમ્યક્ દર્શનથી
પવિત્ર બનેલો શુદ્ધ વિવેક મારામાં જાગૃત થશે, બીજામાં
આસક્તિભાવ મારો છૂટશે, હું સંગ રહિત બનીશ, હું
શત્રુ ને મિત્રમાં સમભાવ ધરીશ. મારે સમતા સાથે
મમતા બંધાશે, હું વિશુદ્ધ સંયમ સ્વીકારીશ, હું ઉચ્ચ
કોટિના ચારિત્ર ધર્મનું પાલન કરીશ, આવી ઉત્તમ ભાવના
મને ખૂબ થાય છે. હે પ્રભો ! એ સર્વ ક્યારે થશે ?
આપ કૃપા કરો એટલી જ વાર છે. (૨૧)

હે વીતરાગ ! હું આપને જ દેવ માનું છું ને
આપના ધર્મને ધર્મ માનું છું. હવે આપ મને હું
તમારો દાસ છું એટલું માની લ્યો એટલે બસ.

(૨૨)

ત્વમેવ દેવો મમ વીતરાગ !

ધર્મો ભવદર્શિતધર્મ એવ ।

इति स्वरूपं परिभाष्यं तस्मा-

न्नोपेक्षणीयो भवति स्वभृत्यः ॥૨૨॥

અનુવાદ-

ગત દોષ ગુણભંડાર જિનજી દેવ મહારે તું જ છે,
સુરનરસભામાં વર્ણવ્યો જે ધર્મ મહારે તે જ છે ॥
એમ જાણીને પણ દાસની મત આપ અવગણના કરો,
આ નમ્ર મહારી પ્રાર્થના સ્વામી તમે ચિત્તે ધરો ॥૨૨॥

ભાવાર્થ-

હે જિનવર ! અત્યાર સુધી મેં ઘણા દેવ-ગુરુ ને
ધર્મ કર્યાં, પણ હવે તો હું આપનો અનન્ય ભક્ત બન્યો
છું. આપ વીતરાગ-દોષમુક્ત, ગુણયુક્ત, સમર્થ સ્વામી
એક જ મારે દેવ છો. આપે ઉપદેશોલ સર્વથા શુદ્ધ ધર્મ
એ જ ધર્મ છે, એમ હું ચોક્કસપણે માનું છું. મારો
દૃઢ નિશ્ચય છે, તેનો આપ ખ્યાલ કરજો, મારી એ
અવિચલ એકનિષ્ઠતા પ્રત્યે ધ્યાન આપજો. આપ આપના
આ વિશ્વાસુ સેવકની ઉપેક્ષા કરતા નહિ, મારે બીજા
આગળ હાથ લાંબો કરવાપણું હવે નથી રહ્યું, એટલે
હવે આપને જ કરવાપણું છે માટે બેઠરકારી રાખતા
નહિ. (૨૨)

અહીં પ્રાર્થના

૨૩

હે નિર્મોહ નાથ ! આ કામ વગેરે આપની
પાસે ફાવતા નથી તેથી મને આપનો સેવક
જાણી નિર્દયપણે પીડે છે.

(૨૩)

જિતા જિતાશેષસુરાઽસુરાચાઃ,

કામાદયઃ કામમમી ત્વયેશ ! ।

ત્વાં પ્રત્યશક્તાસ્તવ સેવકં તુ,

નિઘનન્તિ હી માં પરુષં રુષેવ ॥૨૩॥

અનુવાદ-

પદ્મવર્ગ મહનાદિકતણે! જે જિતનારો વિશ્વને,
અરિહંત ઉજ્જવળ ધ્યાનથી તેને પ્રભુ જિત્યો! તમે;
અશક્ત તુમ પ્રત્યે હણે તુમ દાસને નિર્દયપણે,
એ શત્રુઓને જિતું એવું આત્મબળ આપો મને ॥૨૩॥

ભાવાર્થ-

અયિ અરિહંત ! આ કામદેવ વગેરેની દુર્જય
ટોળકી મહાબળવાન છે. કોઈથી પાછી પડે એવી નથી.
હરિ-હર-બ્રહ્મા-ઈન્દ્ર-ઉપેન્દ્ર દેવ-દાનવ, નર, તિર્યંચ,
રાજા, મહારાજા, વાસુદેવ, ચક્રવર્તી વિગેરે સર્વ તેથી હારી
ગયા છે. મહોન્મત્ત એવા એ મહનાદિએ આપની ઉત્તર
હઠ્ઠા કર્યો પણ ત્યાં તેઓ ફાવ્યા નહિ, આપે તો તે
બધાને મારી મારીને જેર કરી નાંખ્યા. આપની પાસેથી
તો ઊભી પૂંછડીએ નાસી છૂટયા છે. એ રક્તાસુરના સંતા-
નીયા હજી મર્યા નથી, જીવે છે. આપની પાસે ન ફાવ્યા એટલે
મને આપનો સેવક સમજીને એ વેર અહીં વાળે છે. ક્રોધથી
ધમધમતા નિર્દયપણે મને હણે છે. આપ મારા ઉપર દૃષ્ટિ
કરો કે જેથી તેઓ મારી પાસેથી પણ નાસી છૂટે. (૨૩)

હે તારકપ્રભો આપ સર્વને મુક્ત કરવા સમર્થ છો
તો આપને શરણે રહેલા દીન હીનને આશ્રય
રહિત મને કેમ રક્ષતા નથી ?

(૨૪)

સાનર્થ્યમેતદ્ ભવતોઽસ્તિ સિદ્ધિં
સત્ત્વાનશેષાનપિ નેતુમીશ ! ।

ક્રિયાવિહીનં ભવદંદિલીનં
દીનં ન કિં રક્ષસિ માં શરણ્ય ! ? ॥૨૪॥

અનુવાદ—

સમર્થ છો સ્વામી તમે આ સર્વજગતે તારવા,
ને મુજ સમા પાપી જનોની દુર્ગતિને વારવા;
આ ચરણ વળગ્યો પાંગળો તુમ દાસ દીન દુભાય છે,
હે શરણ ! શું સિદ્ધિ વિષે સંકોચ મુજથી
થાય છે ? ॥૨૪॥

ભાવાર્થ—

હે જગદુદ્ધારક જિનેશ્વર ! આ ભવચક્રમાંથી છોડા-
વીને જીવ માત્રને મોક્ષમાં લઈ જવાને આપ શક્તિસંપન્ન
છો. ને હું આપના ચરણમાં લીન છું. ચરણ રહિત,
પાંગળો ક્રિયાહીન છું—દીન છું. ગરીબ છું, આપ સિવાય
મારું કોઈ નથી ? આપ શરણાગતવત્સલ છો, છતાં મારું
રક્ષણ કેમ કરતા નથી ? શું મને મોક્ષમાં લઈ જશે તો
ત્યાં સંકોચ-સંકટામણ થઈ જશે ? ના એવું તો કાંઈ
નથી, તો પછી શા માટે મને દુઃખમાં રીખાવા દો છો ?
શું આપને મારી કાંઈ નથી પડી ? કેમ મારા ઉપરથી
નજર ઉતારી નાખી છે ? જરા ધ્યાન આપો એટલે ઘણું,
આપને વધુ શું કહેવું ? (૨૪)

અહિંસાપ્રાર્થના

૨૫

હે જિનેન્દ્ર ! ત્રણે જગતની લક્ષ્મીનો નિવાસ
આપના ચરણકમલમાં છે, તેને જે હૃદયમાં
સ્થાપે છે, તે લક્ષ્મીને પામે છે.

(૨૫)

ત્વત્પાદપદ્મદ્વિતયં જિનેન્દ્ર !

સ્ફુરત્યજસ્ર હૃદિ યસ્ય પુંસઃ ।

વિશ્વત્રયીશ્રીરપિ નૂનમેતિ,

તત્રાશ્રયાર્થં સહચારિણીવ ॥૨૬॥

અનુવાદ—

તુમ પાદપદ્મ રમે પ્રભો ! નિતજે જનોનાં ચિત્તમાં,
સુરંદ્ર કે નરંદ્ર પણ એ જનોને શી તમા ?;
ત્રણ લોકની પણ લક્ષ્મી એને સહચરી પેઠે ચહે,
સદ્ગુણોનો શુભ ગન્ધ એના આત્મા માંહે
મહેમહે ॥૨૬॥

ભાવાર્થ—

હે પુરુષવરપુંડરીક પરમાત્મનૃ ! લક્ષ્મી પદ્મમાં વસે
છે. તે મને હવે ખરેખર સત્ય સમજાય છે. કારણ કે
ત્રણે ભુવનની લક્ષ્મી આપના બન્ને પાદકમલમાં રક્ત
થઈને રહી છે. એ આપના ચરણસરોજ સાથે તેને એટલે
તો સહચાર થઈ ગયો છે કે જે ભવ્યાત્મા આપના
કમલકમલને પોતાના હૃદયમાં સ્થાપે છે, લક્ષ્મી પણ તેના
હૃદયમાં વિલસે છે. હું અત્યાર સુધી લક્ષ્મી પાછળ ઘેલો
બન્યો હતો પણ તે સમજ વગરની ઘેલછા હતી. હવે
તો મને નક્કી સમજાઈ ગયું છે કે લક્ષ્મી એમને એમ
નહિ આવે. આપના ચરણકમલ હૃદયમાં સ્થાપીશ એટલે
દોડી આવશે. (૨૫)

૨૬

અહંતુપ્રાર્થના ।

હે ભવજલતારક જિન ! આપથી તરછોડાએલ.

હું સર્વ વાતે પૂરો સંસારસમુદ્રમાં ડૂબી
રહ્યો છું. મને બચાવો-બચાવો.

(૨૬)

અહં પ્રભો ! નિર્ગુણચક્રવર્તી,

કૂરો દુરાત્મા હતકઃ સપાપ્મા ।

હી દુઃસ્વરાશૌ ભવવારિરાશૌ,

યસ્માન્નિમગ્નોઽસ્મિ ભવદ્વિમુક્તઃ ॥૨૬॥

અનુવાદ-

અત્યંત નિર્ગુણ છું પ્રભો ! હું કૂર છું હું દુષ્ટ છું

હિંસક અને પાપે ભરેલો સર્વ વાતે પૂર્ણ છું;

વિણ આપ આલંબન પ્રભો ભવભીમ સાગર સંચરં,

મુજ ભવભ્રમણની વાત જિનજી ! આપ વિણ

કોને કરું, ॥૨૬॥

ભાવાર્થ-

હે ભવનિસ્તારક ભગવન્ ! આપ નિર્ધામક-નાવિકના

નાયકપણા નીચે પૂરવેગે આગળ વધતી આ ધર્મનૌકામાં

હું સંસારસાગર તરવાને પાર કરવાને બેઠો પણ ગુણ-

હીન-મૂર્ખરાજ-નિર્ગુણ-ચક્રવર્તી-કૂર-દુરાત્મા-દુર્ભાગી-

ભાગ્યરહિત-પાપાત્મા હું મારે કમનસીબે આપથી

છૂટો પડી ગયો, આપની ધર્મનૌકામાં પણ સ્થિર રહી

શકતો નથી, આ દુઃખભર્યા ભવસમુદ્રમાં ડૂબી રહ્યો છું

મને હાથ ઝાલીને એ ઉત્તમ નાવમાં લેનાર કોઈ નથી.

આપ હાથ ઝાલો, આપ ધ્યાનમાં લેશો તો હું સુધરી

જઈશ, નિર્ગુણ છું તે ગુણવાન્ થઈશ. હું ન સુધરું

એવો નથી. આપની દૃષ્ટિ બેઠાએ. પ્રભો ! કૃપા કરો. (૨૬)

અહર્તપ્રાર્થના

૨૭

હે પ્રભો ! આપનું દર્શન મને ચિન્તામણિરત્ન-
મળ્યા સમું છે.

(૨૭)

સ્વામિન્નિમગ્નોઽસ્મિ સુધાસમુદ્રે,

યન્નેત્રપાત્રાતિથિરઘ મેઽભૂઃ ।

ચિન્તામણૌ સ્ફૂર્જતિ પાણિપદ્મે

પુંસામસાધ્યો ન હિ કશ્ચિદર્થઃ ॥૨૭॥

અર્થવાદ-

મુજ નેત્રરૂપ ચક્રોરને તું ચંદ્રરૂપે સાંપડ્યો,
તેથી જિનેશ્વર ! આજ હું આનંદઉદ્ધિમાં પડ્યો;
જે ભાગ્યશાળી હાથમાં ચિંતામણિ આવી પડે,
કઈ વસ્તુ એવી વિશ્વમાં જે તેહને નવ સાંપડે ॥૨૭॥
ભાવાર્થ-

હે જિનવર ! મને તારા દર્શનની ઝંખના ઘણા
વખતથી હતી. મારાં નેત્રો-મારી આંખો જોવા તક્ત્યા
કરતી હતી. એ મારી તીવ્ર અભિલાષા સફળ થઈ. મને
તારું દર્શન થયું. મારા નયન ચક્રોરને તું ચંદ્ર મળ્યો.
આજ મારો આનંદ માતો નથી, હું પીયૂષપારાવારમાં
ઝીલી રહ્યો છું. અમૃતોદ્ધિમાં લીન થયો છું. ખરેખર
જેના કરકમલમાં ચિંતામણિ રત્ન આવી ચડે તેને પછી
શી ખોટ રહે ? તેને શું અસાધ્ય છે ? મારા હાથમાં
આજ ચિંતામણિરત્નરૂપે તું મળ્યો છે. હવે મારે કોઈ
વાતની અધૂરાશ નથી. મારે ત્રણે લોકનું રાજ્ય છે. (૨૭)

૨૮

અહીં ત્રીજી થઈ ના

હે જિન ! આપ જ સંસારસમુદ્ર તરવાને આખંડ
વહાણુ સમા ને સર્વ સુખ દેવા સમર્થ છો.

(૨૮)

ત્વમેવ સંસારમહામ્બુરાશૌ

નિમજ્જતો મે જિન ! યાનપાત્રમ્ ।

ત્વમેવ મે શ્રેષ્ઠસુલેકધામ,

વિમુક્તિરમાઘટનાભિરામઃ ॥૨૮॥

અનુવાદ-

હે નાથ ! આ સંસાર સાગર ડુબતા એવા મને
મુક્તિપુરીમાં લઈ જવાને જહાજરૂપે છો તમે;
શિવરમણીના શુભ સંગથી અભિરામ એવા હે પ્રભુ,
મુજ સર્વ સુખનું મુખ્ય કારણુ છો તમે નિત્યે
વિભુ ॥૨૮॥

ભાવાર્થ-

હે ભવજલતારક ભગવન્ ! આ દુઃખજલભર્યા
સંસારસમુદ્રમાં હું ડૂબી રહ્યો છું, તેનો પાર પામવા
મેં પથર નાવોનું ઘણું અનુસરણ કર્યું, પણ તેથી તો
વધારે દુઃખી થયો ને ડુબ્યો, તરણુતારણુતરણિ તો આપ
એક જ છો. આપ એવા જહાજ છો કે જે કદી આ
સંસારમાં ડુબતા નથી ને આધીનને ડુબવા દેતા
નથી. ને આજે મુક્તિરમા-શિવસુન્દરી કે જે તેનો સમા-
ગમ કરનારને કદી છોડતી નથી, અલંગ સંગથી સંયો-
ગના અનન્ત સુખને આપ્યા જ કરે છે, વિયોગની વાત
પણ જેના યોગ પછી સાંભળવાની નથી તેનો મેળાપ
કુરી આપવા માટે મને આપ એક જ સમર્થ છો. (૨૮)

અહિંસાપ્રાર્થના

૨૯

હે જિનેશ ! આપને નમન-સ્તવન ને પૂજન
કરનારને ચિંતામણિ ને કલ્પવૃક્ષ સ્વયં
આવી મળે છે.

(૨૯)

ચિન્તામણિસ્તસ્ય જિનેશ ! પાળૌ

કલ્પદ્રુમસ્તસ્ય ગૃહાઙ્ગણસ્થઃ ।

નમસ્કૃતો યેન સદાઽપિ ભક્ત્યા

સ્તોત્રૈઃ સ્તુતો દામભિરર્ચિતોઽસિ ॥૨૯॥

અનુવાદ-

જે ભવ્ય જીવો આપને ભાવે નમે સ્તોત્રે સ્તવે,
ને પુષ્પની માળા લધને પ્રેમથી કંઠે ઠવે;
તે ધન્ય છે કૃતપુણ્ય છે ચિંતામણિ તેને કરે,
વાંચ્યો પ્રભો ! નિજકૃત્યથી સુરવૃક્ષને એણે

ગૃહે ॥૨૯॥

ભાવાર્થ-

હે પુરુષોત્તમ ! પરમાત્મનું ! આપના ચરણકમળમાં
લક્ષિતપૂર્વક મસ્તક નમાવનારા, આપના શુભગાન ગાઈને
જિહ્વાને પવિત્ર કરનારા, ને આપના કંઠમાં સુરભિ
પુષ્પોની પચરંગી માળા પહેરાવનારને આંગણે કલ્પવૃક્ષ-
ફળે છે, તેને ઘેર મોતીના મેહ વરસે છે, તેના હાથમાં
ચિંતામણિ આવી મળે છે. કામકુંભ ને કામધેતુ તેની
પાસેથી ખસતા નથી, અમૃતરસનો કુપો તેને ત્યાં
અખંડપણે રહે છે. આઠ મહાસિદ્ધિ ને નવ નિધિ તેને
હંમેશને માટે ચાહે છે, એવું શું અદ્ભુત છે, જે
આપના સેવકને અસાધ્ય હોય ? ન જ હોય (૨૯)

હે મુખકર સ્વામા ! આંખો મીંચીને એકાગ્ર
ચિત્તે હું વિચારું છું ત્યારે તું જ મારા
કર્મકલંક હરવા સમર્થ સમજાય છે.

(૩૦)

નિમીલ્ય નેત્રે મનસઃ સ્થિરત્વં,
વિધાય યાવજ્જિન ! ચિન્તયામિ ।
ત્વમેવ તાવન્ન પરોઽસ્તિ દેવો,
નિઃશેષકર્મક્ષયહેતુરત્ર ॥૩૦॥

અનુવાદ—

હે નાથ ! નેત્રો મીંચીને ચળ ચિત્તની સ્થિરતા કરી
એકાંતમાં બેસી કરીને ધ્યાન મુદ્રાને ધરી;
મુજ સર્વ કર્મ વિનાશકારણ ચિંતવું જે જે સમે,
તે તે સમે તુજ મૂર્તિ મનહર માહરે ચિત્તે રમે ॥૩૦॥

ભાવાર્થ—

હે જિનરાજ ! આ મારાં અશેષ કર્મોને નિઃશેષ
કરવાને શક્તિમાન આપના સિવાય અન્ય કોઈ દેવ નથી
એ સત્ય મને હવે ખરેખર સમજાયું. હવે તો આંખો
મીંચીને, મન સ્થિર કરીને એકાન્તમાં ધ્યાનમુદ્રાને ધરી
હું જેઉં છું, વિચારું છું, ચિન્તવું છું, ત્યારે આપ જ
સામે આવીને ખડા થાવ છો. ને મારાં કઠિન કર્મોને
કુહાડાની તીક્ષ્ણ ધારથી છેદતા હો એમ લાગે છે. (૩૦)

અર્ચના પ્રાર્થના

૩૧

હે શિવદાયક પ્રભો ! જેમ લીંબડો આંખાના
ફળને નથી આપતો તેમ બીજા દેવો મોક્ષને
આપવા સમર્થ નથી.

(૩૧)

ભક્ત્યા સ્તુતા અપિ પરે પરયા પરેભ્યો,
મુક્તિં જિનેન્દ્ર દદતે ન કથञ્ચનાઽપિ ।

સિક્તાઃ સુધારસઘટૈરપિ નિમ્બવૃક્ષા,
વિશ્રાણયન્તિ ન હિ ચૂત્ત્વલં કદાચિત્ ॥૩૧॥
(વસન્તતિલકા)

અનુવાદ—

ઉત્કૃષ્ટ ભક્તિથી પ્રભો ! મેં અન્ય દેવોને સ્તવ્યા
પણ કોઈ રીતે મુક્તિસુખને આપનારા નવ થયા;
અમૃત ભરેલા કુંભથી છોને સદાએ સીંચીએ,
આંખાતણાં મીઠાં ફળો પણ લીંબડા કયાંથી દીધે ! ॥૩૧॥
ભાવાર્થ—

હે જિનેશ્વર ! મેં ચિરકાળ સુધી પરમ ભક્તિથી
અન્ય હરિહરાદિ દેવોની સ્તુતિભક્તિ કરી છે, પણ તેથી
કાંઈ વળ્યું નથી. હું અનુભવથી કહું છું કે તે દેવો ગમે
તેટલું કરવામાં આવે તો પણ બીજાને મુક્ત કરવા માટે
શક્તિમાન નથી, પોતે જ હરિદ્ર છે તે બીજાને શ્રીમન્ત
શું કરી શકે ? લીંબડાના ઝાડને દૂધથી તો શું પણ
અમૃતના ઘડેઘડે સીંચવામાં આવે તો પણ શું તે આંખાના
મિષ્ટફળને-કેરીનાં ફળો-આપે ? ન જ આપે. આપ આમ્ર
છો ને બીજા કેરડા છે. આપ સુખકર ને દુઃખહર છો
જ્યારે બીજા દુઃખકર ને સુખહર છે. (૩૧)

હે કૃપાપારાવાર પરમેશ્વર ! આ ભવજલથી ઉદ્ધરીને
મને મોક્ષનગરનો નાગરિક કરજો.

(૩૨)

भवजलनिधिमध्यान्नाथ ! निस्तार्य कार्यः

शिवनगरकुटुम्बी निर्गुणोऽपि त्वयाऽहम् ।

न हि गुणमगुणं वा संश्रितानां महान्तो

निरुपमकरुणार्द्राः सर्वथा चिन्तयन्ति ॥૩૨॥

(માલિની)

અનુવાદ-

ભવજલધિમાંથી હે પ્રભો ! કરુણા કરીને તારજો,
ને નિર્ગુણીને શિવનગરના શુભ સદનમાં ધારજો;
આ ગુણી ને આ નિર્ગુણી એમ ભેદ મોટા નવ કરે,
શશિ સૂર્ય એવ પરે દયાળુ સર્વનાં દુઃખો હરે ॥૩૨॥
ભાવાર્થ-

હે નાથ ! ભવસાગરમાંથી મને ખેંચીને બહાર
કરજો. હું નિર્ગુણી છું પણ તમારો છું, મને મોક્ષનગરનો
રહેવાસી કરજો. આનામાં ગુણ નથી એવો વિચાર ન
કરતા, આપને આશ્રયે બધાં સારાં વાનાં થઈ રહેશે.
આપની દયા અનુપમ છે, આપની કરુણા અદ્વિતીય છે,
આપ મહાન છો, આપને તો ઉપકાર કરવો એ એક જ
કાર્ય છે. આપ વગર વિચાર્યે મને શિવપુરમાં લઈ જાજો.
આપ સકલગુણસંપન્ન નિર્ગુણ છો ને હું સકલગુણવિહીન
નિર્ગુણ છું, પણ આપની કૃપાથી હું યોગ્યતાને પામીશ
ને ત્યાં આવ્યા પછી આપના નામને નહીં વગોવું. એક
વખત મને મોક્ષમાં લઈ જાવ ને જોવો કે હું બરોબર
બાદ્યું પાળું છું કે નહીં. (૩૨)

છેવટની માંગણી.

(૩૩)

પ્રાપ્તસ્ત્વં बहुभिः शुभौखिजगतश्चूडामणिर्देवता,
 निर्वाणप्रतिभूरसावपि गुरुः श्रीहेमचन्द्रप्रभुः ।
 तन्नातः परमस्ति वस्तु किमपि स्वामिन् ! यदभ्यर्थये,
 किन्तु त्वद्वचनादरः प्रतिभवं स्ताद्वर्धमानो मम
 ॥૩૩॥

(શાદ્દલ)

અનુવાદ—

પામ્યો છું બહુ પુણ્યથી પ્રભુ તને ત્રૌલોક્યના નાથને,
 હેમાચાર્ય સમાન સાક્ષી શિવના નેતા મળ્યા છે મને;
 એથી ઉત્તમ વસ્તુ કોઈ ન ગણું જેની કરૂં માંગણી,
 માગું આદરવૃદ્ધિ તોય તુજમાં એ હાઈની લાગણી
 (શાદ્દલ) ॥૩૩॥

ભાવાર્થ—

હે જિનેશ્વર ! આપ સમા ત્રણ જગતના સ્વામી મને
 દેવ મળ્યા છે. શ્રી હેમચન્દ્રસૂરિજી જેવા મોક્ષના વેળાવા
 ગુરુ મળ્યા છે, હવે મારે ખામી શી છે ? ખોટ કઈ છે ?
 મારે હવે ખીન્નું આપની સ્તુતિ કરીને આપની પાસે
 માંગવા જેવું શું છે કે જેની હું યાચના કરું. મળવા
 જેવું સર્વ મને મળી ગયું છે તો પણ એક માંગણી
 કરું કે જ્યાં સુધી મને મોક્ષ ન મળે ત્યાં સુધી લવોલવમાં
 તમારા વચન પ્રત્યે—તમારા આગમ પ્રત્યે મારો અનુરાગ—
 આદર ઉત્તરોત્તર વૃદ્ધિ પામજે. (૩૩)

અનુવાદકારનો ઉપસંહાર.

(શાર્દૂલ)

જાણી આહત્ ગુર્જરેશ્વરતણી વાણી મનોહારિણી
શ્રદ્ધાસાગર વૃદ્ધિચંદ્ર સરખી સંતાપસંહારિણી,
તહેનો આ અનુવાદ મેં સ્વપરના કલ્યાણ માટે કર્યો,
શ્રીમન્નેભિસૂરીશ સેવનબળે જે ભકિતભાવે ભર્યો.

॥૩૪॥

ઇતિશ્રી આચાર્યવર્ય વિજય-અમૃત-સૂરિજી
મહારાજવિરચિત ગુર્જર ભાષામાં પદ્યાનુવાદ
સહિત આત્મનિન્દાદ્વાત્રિંશિકા.

સમાપ્ત.

इति श्रीकुमारपालमहाराजविरचिता
आत्मनिन्दाद्वात्रिंशिका ॥

શ્રી અરિહંત પરમાત્મા સમક્ષ બોલવાની —અદ્ભુત-ભાવવાહી સ્તુતિઓ—

પ્રભુદર્શન સુખ-સંપદા, પ્રભુ દર્શન નવનિધ ।
 પ્રભુદર્શનથી પામીએ, સકલ પદારથ સિદ્ધ ॥૧॥
 ભાવે જિનવર પૂજીએ, ભાવે હીજે દાન ।
 ભાવે ભાવના ભાવીએ, ભાવે કેવળજ્ઞાન ॥૨॥
 જીવડા ! જિનવર પૂજીએ, પૂજનાં ફળ હોય ।
 રાજા નમે પ્રજા નમે, આજુ ન લોપે કોય ॥૩॥
 ત્રિભુવન નાયક ! તું ઘણી, મહા મહોટો મહારાજ ।
 મહોટે પુણ્યે પામીએ, તુમ દરિશન હું આજ ॥૪॥
 આજ મનોરથ સવિ ફળ્યા, પ્રગટયા પુણ્ય કલોલ ।
 પાપ કરમ દૂરે ટળ્યા, નાઠા દુઃખ દંદોલ ॥૫॥
 પંચમકાળે પામવો, દૂર્લભ પ્રભુ દેહાર ।
 તો પણ તહારા નામનો, છે મહોટો આધાર ॥૬॥
 જગતારણ ! જગ વાલહો, તું જગ જય જયકાર ।
 જે તુજ શરણે નિત્ય રહે, તે તરીયા સંસાર ॥૭॥
 તુજ વિણ ઈણ સંસારમાં, શરણું નહિ કોઈ સ્વામ ।
 તુજ ચરણોથી પામીએ, અનંત સુખોતું ધામ ॥૮॥
 ત્રણ ભુવનમાં તું વડો, તુમ સમ અવર ન કોય ।
 ઈંદ્ર ચંદ્ર ચંકી હરિ, તુજ પદ સેવે હોય ॥૯॥
 હું પ્રભુજી ! અરજી કરું, તું છે હીન દયાળ ।
 સુજ અધમને તારવા, કર ! કૃપા કૃપાળ ॥૧૦॥

૩૬

અહર્તપ્રાર્થના

આવ્યો શરણે તમારા, જિનવર ! કરજો આશ પૂરી અમારી ।
 નાવ્યો ભવ પાર મહારો, તુમવિણુ જગમાં, સાર લે કોણુ મહારી ॥
 ગાયો જિનરાજ આજે, હરખ અધિકથી, પરમઆનંદકારી ।
 પાયો તુમ દર્શનાશે, ભવેભવ ભ્રમણા, નાથ સર્વે અમારી ॥૧૧૮॥

દેવેન્દ્રવંદ્ય ! સવિ વસ્તુ રહસ્ય જાણુ ।
 સંસારતારક ! અને ભુવનૈક ભાણુ ॥
 આજે પ્રભુ ! મુજપરે કરૂણા જ લાવો ।
 દુઃખે ભયંકર ભવાખિય થકી બચાવો ॥૧૨॥

છે પ્રતિમા મનોહારિણી દુઃખહરી, શ્રી વીરજિણુદંતી ।
 ભક્તોને છે સર્વદા સુખકરી, જાણે ખીલી ચંદની ॥
 આ પ્રતિમાના ગુણુ ભાવ ધરીને, જે માણસો ગાય છે ।
 પામી સઘળા સુખ તે જગતના મુક્તિ ભણી જાય છે ॥૧૩॥

જેના નામ-પ્રભાવથી જગતના દારિદ્ર દૂરે ટળે ।
 જેનું ધ્યાન ધરે સદા હૃદયમાં વાંછિત સર્વે કરૂં ॥
 ધરણેન્દ્ર-પદ્માવતી નિત્ય પ્રત્યે જેની કરે સેવના ।
 શ્રી પાર્શ્વજિનેન્દ્રના ચરણમાં પ્રેમે કરૂં વંદના ॥૧૪॥

પાપો મેં બહુ આચર્યા નરભવે, રામા-રમા કારણે ।
 રાખી નહિ દિલમાં દયા કદીએ, અશુભ-વૃત્તિ કારણે ॥
 ચોરીને પરદાર-લપટ બની, સાચું ન બોલ્યો જરા ।
 દુઃખી હું જિનરાજ ! તાજ શિરના ! સામું જુઓ તો ખરા ॥૧૫॥

લક્ષ્મિ તહારી ભૂલી જઈ અરર હું, હારી ગયો જિન્દગી ।
વાણી આગમની સુણી નહિ કદી, જે છે સુધા વાનગી ॥
યાત્રાઓ તીથે જઈ પગ વડે, કીધી નહિ આ ભવે ।
તપથી દેહ દમ્યો નહિ પરભવે, માઝં થશે શું હવે ! ॥૧૬॥

સંસાર ઘોર અપાર છે, તેમાં ખુડેલા ભવ્યને ।
હે તારનારા નાથ ! શું ભૂલી ગયા નિજ ભક્તને ॥
મારે શરણુ છે આપનું નવી ચાહતો હું અન્યને ।
તો પણ પ્રભુ ! મને તારવામાં ઢીલ કરો શા કારણે ॥૧૭॥

સ્વાર્થભર્યા સંસારમાં કાંઈ સાર દેખાતો નથી ।
તહારા શરણુ વિના હવે, ઉદ્ધાર સમજાતો નથી ॥
હું અજ્ઞાની-આત્મા ભટકી રહ્યો અંધકારમાં ।
જ્ઞાન-જ્યોત પ્રગટાવવા, આવ્યો તુજ દરબારમાં ॥૧૮॥

પ્રભુ ! આજ તારા ખિંબને, બેતાં નયન સફળ થયા ।
પાપો બધાં દૂરે ગયાં તિમ, ભાવ નિર્મળ નીપજ્યા ॥
સંસારરૂપ સમુદ્ર ભાસે, ચુલ્લુ સરિખો નિશ્ચયે ।
આનંદ રંગ તરંગ ઉછળે, પદ-કમળના આશ્રયે ॥૧૯॥

જન્મ અમારો સફળ થયો જો જિનવર તુજ મૂર્તિ દીઠી ।
થઈ જિન્દગી સફળ અમારી, વાણી તુજ લાગી મીઠી ॥
હૈયું અમાઝં સફળ થયું છે, પ્રભુ-ધ્યાનની લય લાગી ।
દર્શન-જ્ઞાન ને ચરણ મળ્યાથી, ભવ-બ્રમણી ભીતિ ભાગી ॥૨૦॥

શ્રી આદીશ્વર શાંતિ નેમિ જિન ને, શ્રી પાર્શ્વ વીર પ્રભુ ।
 એ પાંચે જિનરાજ આજ પ્રભુમું, હેતે ધરી હે વિભુ ! ॥
 કલ્યાણે કમલા સદેવ વિમલા, વૃદ્ધિ પમાડો અતિ ।
 એવા ગૌતમસ્વામી લખિધ-લરિયા, આપો સદા સન્મતિ ॥૨૧॥

હાદિક પ્રાર્થના

.....તથાપિ બાળ તહારો છું.....!

પ્રભુ ! જેવો ગણો તેવો, તથાપિ બાલ તહારો છું ।
 તને મહારા જેવા લાખો, પરંતુ એક મહારે તું ॥
 નથી શક્તિ નીરખવાની, નથી શક્તિ પરખવાની ।
 નથી તુજ ધ્યાનની લગની, તથાપિ બાળ તહારો છું ॥
 નથી તપ-જપ મેં કીધા, નથી કંઈ દાન પણ દીધાં ।
 અધમ-રસ્તા સદા લીધા, તથાપિ બાલ તહારો છું ॥
 અરિહંત ! હો ! દેવ ! પ્યારા ! ગુન્હા કર માફ ! સૌ મહારા ।
 ભૂલ્યો ઉપકાર હું તહારા, તથાપિ બાલ તહારો છું ॥
 દયાકર ! દુઃખ સૌ ટાપી, અભય ને શાન્તિ પદ આપો ।
 પ્રભુ ! હું છું પૂરો પાપી ! તથાપિ બાલ તહારો છું ॥
 પ્રભુ ! હું છું પૂરો પાપી, તથાપિ બાલ તહારો છું ।
 દયાકર ! હું મુઝાઉં છું !, સદા હૈયે રિખાઉં છું ॥
તથાપિ બાલ તહારો છું. ॥૨૨॥

અષ્ટ-પ્રકારી પૂજા કરતી વખતે બોલવાના દુહા

(૧) જલપૂજા

જલપૂજા જુગતે કરો, મેલ અનાદિ વિનાશ;
જલપૂજા ફલ મુજ હોજો, માગો એમ પ્રભુ પાસ,
જ્ઞાન કલશ ભરી આત્મા, સમતા રસ ભરપૂર,
શ્રી જિનને નવરાવતાં, કર્મ હોય ચકચૂર. ૧

(૨) ચાંદન પૂજા

શીતલ ગુણ જેહમાં રહ્યો, શીતલ પ્રભુ મુખ રંગ;
આત્મ શીતલ કરવા ભણી, પૂજો અરિહા અંગ. ૨

(૩) પૂષ્પ પૂજા

સુરભિ અખંડ કુસુમ ઝાલી, પૂજો ગત સંતાપ;
કુસુમ જંતુ ભવ્યજ પરે, કરીએ સમકિત છાપ. ૩

(૪) ધૂપ પૂજા

ધ્યાન ઘટા પ્રગટાવીએ, વામ નયન જિન ધૂપ;
મિચ્છત્ત દુર્ગન્ધ દૂરે ટળે, પ્રગટે આત્મસ્વરૂપ. ૪

(૫) દીપ પૂજા

દ્રવ્ય દીપ સુવિવેકથી, કરતા દુઃખ હોય ફેાક;
ભાવ પ્રદીપ પ્રગટ હુએ, ભાસિત લોકાલોક. ૫

(૬) અક્ષત પૂજા

શુદ્ધ અખંડ અક્ષત ઝાલી, નંદાવર્ત વિશાળ;
પૂરી પ્રભુ સન્મુખ રહો, ટાળી સકળ જંજાળ. ૬

(૭) નૈવેદ્ય પૂજા

અણાહારી પદ મેં કર્યાં, વિગ્ગહ ગઈય અનંત;
દૂર કરી તે દીજિયે, અણાહારી શિવ સંત. ૭

(૮) ફળ પૂજા

ઈન્દ્રાદિક પૂજા ભણી, ફળ લાવે ધરી રાગ;
પુરુષોત્તમ પૂજી કરી, માગે શિવ ફળ ત્યાગ. ૮

શ્રી પ્રભુજીને નવ અંગે પૂજા કરતી વખતે બોલવાના દુહા

અંગુઠે-જળ ભરી સંપુટ પત્રમાં, યુગલિક નર પૂજંત ।

ઋષભ ચરણ અંગુઠડો, દાયક ભવજલ અંત ॥૧॥

ઢીંચણે-જાનુ બળે કાઉસગ્ગ રહ્યા, વિચર્યા દેશ વિદેશ ।

ખડા ખડા કેવલ લહ્યું, પૂજે જાનુ નરેશ ॥૨॥

કર-કાંડે-લોકાંતિક વચને કરી, વરસ્યા વરસી દાન ।

કર-કાંડે પ્રભુ પૂજના, પૂજે ભવિ બહુમાન ॥૩॥

ખભે-માન ગયું દોષ અંશથી, દેખી વીર્ય અનંત ।

ભૂજા બળે ભવજળ તર્યા, પૂજે ખંધ મહંત ॥૪॥

મસ્તકે-સિદ્ધશિલા ગુણ ઊજળી, લોકાંતે ભગવંત ।

વસિયાતિણે કારણ ભવી, શિરશિખા પૂજંત ॥૫॥

કપાળે-તીર્થંકર પદ પુણ્યથી, ત્રિભુવન જન સેવંત ।

ત્રિભુવન તિલક સમા પ્રભુ ભાલતિલક જયવંત ॥૬॥

કંઠે — સોળ પ્રહર પ્રભુ દેશના, કંઠે ત્રિવર વર્તુલ ।

મધુરધ્વનિ સુર નર સુણે, તિણે ગળે તિલક અમૂલ ॥૭॥

હૃદયે-હૃદયકમળ ઉપશમ બળે, બાળ્યા રાસુ ને રોષ ।

હિમ દહે વનખંડને, હૃદય તિલક સંતોષ ॥૮॥

નાભિ-રત્નત્રયી ગુણ ઊજળી, સકલ સુગુણ વિશ્રામ ।

નાભિ કમળની પૂજના, કરતાં અવિચલ ધામ ॥૯॥

હંમેશા શાન્ત ચિત્તે વિચારવા-ભાવવા-યોગ્ય—

કલ્યાણકારી ભાવના

(શાર્દૂલવિકીરિત-૭૦૬)

(૧)

સાક્ષાત્ શ્રી જિનદેવને નિરખીશું,
ક્યારે અહો ! નેત્રથી ?

ને વાણી મનોહારી ચિત્ત ધરશું,
ક્યારે કહો પ્રેમથી;

શ્રદ્ધા નિશ્ચલ ધારશું જિનમતે,
શ્રેણિકવત્ કે સમે,

ને દેવેન્દ્ર વખાણુપાત્ર થઇશું,
ક્યારે સુપુણ્યે અમે ? : ૧ :

(૨)

કચારે દેવ ચલાયમાન કરવા,
મિથ્યા મતિ આવશે,

ને સમ્યક્ત્વ મુરત્નની અમ વિષે,
સાચી પરીક્ષા થશે;

કચારે પૌષધને ગ્રહી પ્રણયથી,
સહભાવના ભાવશું,

ને રોમાંચિત થૌ તપસ્વિમુનિને,
કચારે પડિલાભશું ? : ૨ :

(૩)

સદ્વૈરાગ્ય રસે રસિક થઇને,
દીક્ષેચ્છુ કચારે થશું ?

ને દીક્ષા ગ્રહવા મુનીશ્વરને કને,
કચારે મુભાગ્યે જશું;

સેવા શ્રી ગુરુદેવની કરી કદા,
સિદ્ધાંતને શિખશું,

ને વ્યાખ્યાન વડે સમસ્ત જનને,
કચારે પ્રતિબોધશું. : ૩ :

(૪)

ગામે કે વિજને સુરેંદ્રલવને,
ને ઝુપડે કયે સમે,

સ્ત્રીમાં ને શબ્દમાં સમાન મતિને,
ક્યારે ધરીશું અમે,

સર્પે કે મણિમાળમાં કુસુમની,
શર્યા તથા ધૂળમાં,

ક્યારે તુલ્ય થશું પ્રકૃલિત મને,
શત્રુ અને મિત્રમાં. : ૪ :

(૫)

યોગાભ્યાસ-રસાયણે હૃદયને,
રંગી અસંગી બની,

ક્યારે અસ્થિરતા તજી શરીરને,
વાણી તથા ચિત્તની;

આત્માનંદ અપૂર્વ અમૃત રસે,
નહાઈ થશું નિર્મળા,

ને સંસારસમુદ્રના વમળથી,
ક્યારે થશું વેગળા ? : ૫ :

(૬)

ક્યારે સિદ્ધગિરિ પવિત્ર શિખરે,
જઈ શાન્ત વૃત્તિ સજી,

સિદ્ધોનાં ગુણુનો વિચાર કરશું,
મિથ્યા વિચારો તજી,

વાસી ચંદન કદપ થી પરીસહો,
સર્વે સહીશું મુદા,

આવી શાન્ત થશે અહો ! અમકને,
શત્રુસમૂહો કદા. : ૬ :

(૭)

શ્રેણી ક્ષીણકપાયની ગ્રહી અને,
ઘાતી હણીશું કદા,

પામી કેવળજ્ઞાન સર્વજનને,
દેશું કદા દેશના;

ધારી યોગ નિરોધ કોણ સમયે,
જાશું અહો મોક્ષમાં,

એવી નિર્મળ ભાવના પ્રણયથી,
ભાવો સદા ચિત્તમાં. : ૭ :

ભવબ્રમણુ નિવારણાર્થે ત્રણ પ્રદક્ષિણા વખતે બોલવાના હુહા

પ્રથમ પ્રદક્ષિણા વખતે—

કાળ અનાદિ-અનંતથી, ભવબ્રમણુનો નહિ પાર ।
છે બ્રમણુ નિવારવા, પ્રદક્ષિણા દઉં ત્રણવાર ॥
પ્રદક્ષિણા દેતાં થકા, ભવ-ભાવઠ દૂર પલાય ।
પ્રદક્ષિણા તે કારણે, ભવિકજન ચિત્ત લાય ॥૧॥

બીજી પ્રદક્ષિણા વખતે—

જીવાદિ નવતત્ત્વની, સફળણા સુખકાર ।
જન્મ-મરણાદિ દૂર ટળે, સીઝે જો દરિસણુ સાર ॥
જ્ઞાન વડું સંસારમાં, જ્ઞાન પરમ સુખ હેત ।
જ્ઞાન વિના જગ જીવડો, ન લહે તત્ત્વ સંકેત ॥૨॥

ત્રીજી પ્રદક્ષિણા વખતે—

ચય તે સંચયકર્મનો, રિક્ત કરે વળી જેહ ।
ચારિત્ર પદ નિરુતે ભાખિયું તે વંદો ગુણુ ગેહ ॥
દર્શન-જ્ઞાન-ચરિત્ર એ, રત્નત્રયી નિરધાર ।
પ્રદક્ષિણા તે કારણે ભવદુઃખભંજનહાર ॥૩॥

ૐ અહં નમઃ

શાસ્ત્રવિશારદ-કવિરતન-પીયૂષપાણિ
આચાર્યશ્રી વિજય-અમૃતસૂરિજી મહારાજ-વિરચિત—

ચતુર્વિંશતિ જિનસ્તુતયઃ

(છન્દ : મન્દાકીન્તા)

(તે પંખીની, ઉપર પથરો, ફેંકતાં ફેંકી હીધો.)

૧. શ્રી ઋષભદેવ ભગવાનની સ્તુતિ.

જેણે કીધી સકલ જનતા નીતિને બાણનારી,
ત્યાગી રાજ્યા-દિક વિભવને જે થયા મૌનધારી;
વેતો કીધો સુગમ સખળો મોક્ષનો માર્ગ જેણે,
વન્દું છું તે ઋષભજિનને ધર્મ-ધોરી પ્રભુને.

૨. શ્રી અજિતજિનની સ્તુતિ.

દેખી મૂર્તિ અજિતજિનની નેત્ર મારાં ઠરે છે,
ને હૈયું આ ફરી ફરી પ્રભુ ધ્યાન તહેતું ધરે છે;
આત્મા મહારો પ્રભુ તુજ કને આવવા ઉદ્ધેસે છે,
આપો એવું બળ હૃદયમાં માહરી આશ એ છે.

૩. શ્રી સંભવનાથની સ્તુતિ.

જે શાન્તિનાં સુખ-સદનમાં મુક્તિમાં નિત્ય રાજે,
જેની વાણી લવિકજનનાં ચિત્તમાં નિત્ય ગાજે;
દેવેન્દ્રોની પ્રણયભરની લક્ષિત જેને જ છાજે,
વન્દું તે સં-ભવજિનતણા પાદપદ્મો હું આજે.

૪. શ્રી અભિનન્દનસ્વામીની સ્તુતિ.

ચોથા આરાધ્ય નભ વિષે હીપતાં સૂર્ય જેવા,
ઘાતી કર્મોદ્ધર મૃગ વિષે કેસરી સિંહ જેવા;
સાચે ભાવે લવિકજનને આપતા મોક્ષ મેવા,
ચોથા સ્વામી અચ્ચયુગલે હું અહું નિત્ય રહેવા.

૫. શ્રી સુમતિજિનની સ્તુતિ

આ સંસારે ભ્રમણ કરતાં શાન્તિ માટે જિનેન્દ્ર,
દેવો સેવ્યાં કુમતિ વશથી મેં બહુએ મુનીન્દ્ર;
તોએ નાળેા લવભ્રમણથી છૂટકારો લગારે,
શાન્તિદાતા સુમતિજિનજી દેવ છે તું જ મારે.

૬. શ્રી પદ્મપ્રભુજિનની સ્તુતિ.

સોના કેરી સુર વિરચિતા પદ્મની પંક્તિ સારી,
પદ્મો જેવા પ્રભુચરણના સંગથી દીપ્તિ ધારી;
દેખી લવ્યો અતિ ઉલટથી હર્ષનાં આંસુ લાવે,
તે શ્રી પદ્મ-પ્રભ ચરણમાં હું નમું પૂર્ણ લાવે.

૭. શ્રી સુપાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

આખી પૃથ્વી સુખમય બની આપને જન્મ કાળે,
લવ્યો પૂજે લયરહિત થઈ આપને પૂર્ણ બહાલે;
પામે મુક્તિ લવલય થકી જે સ્મરે નિત્યમેવ,
નિત્યે વંદુ તુમ ચરણમાં શ્રી સુપાર્શ્વેષ્ટ દેવ.

૮. શ્રી ચંદ્રપ્રભજિન સ્તુતિ.

જેવી રીતે શશિકિરણથી ચંદ્રકાન્ત દ્રવે છે,
તેવી રીતે કઠિણ હૃદયે હર્ષનો ઘોધ બહે છે;
દેખી મૂર્તિ અમૃત ઝરતી મુક્તિદાતા તમારી,
પ્રીતે ચંદ્ર-પ્રભ જિન મને આપજો સેવ સારી.

૯. શ્રી સુવિધિજિન સ્તુતિ

સેવા માટે સુર નગરથી દેવનો સંઘ આવે,
ભક્તિ ભાવે સુરગિરિ પરે સ્નાત્રપૂજા રચાવે;
નાઠ્યારંગે નમન કરીને પૂર્ણ આનન્દ પાવે,
સેવા સારી સુવિધિ જિનની કોણુને ચિત્ત નાવે ?

૧૦. શ્રી શીતલજિન સ્તુતિ.

આધિ વ્યાધિ પ્રમુખ બહુએ તાપથી તપ્ત પ્રાણી,
શીળી છાયા શીતલ જિનની જાણીને હર્ષ આણી;
નિત્યે સેવે મન વચન ને કાયથી પૂર્ણ ભાવે,
કાપી ખંતે દુરિત ગણુને પૂર્ણ આનન્દ પાવે.

૧૧. શ્રી શ્રેયાંસજિન સ્તુતિ.

(શાર્દૂલવિક્રીડિત છંદ)

જે હેતુ વિણુ વિશ્વના દુઃખ હરે નહાયા વિના નિર્મળા,
જીતે આંતર શત્રુને સ્વબળથી, દ્વેષાદિથી વેગળા;
વાણી જે મધુરી વહે ભવતરી, ગંભીર અર્થે ભરી,
તે શ્રેયાંસ જિણુંદના ચરણની, ચાહું સદા ચાકરી.

૧૨. શ્રી વાસુપૂજ્યજિન સ્તુતિ.

જે લેદાય ન ચક્રથી ન અસિથી, કે ઈન્દ્રના વજ્રથી,
એવા ગાઠ કુકર્મ હે જિનપતે, છેદાય છે આપથી;
જે શાન્તિ નવ થાય ચંદનથકી, તે શાન્તિ આપો મને,
વાસુપૂજ્ય જિનેશ હું પ્રણયથી, નિત્યે નમું આપને.

૧૩. શ્રી વિમલજિન સ્તુતિ.

(મંદાકાન્તા છંદ)

જેવી રીતે વિમલ જળથી વસ્ત્રનો મેલ જાય,
તેવી રીતે જિનનાં ધ્યાનથી નષ્ટ થાય;
પાપો જૂનાં બહુ ભવતણા, અજ્ઞતાથી કરેલા,
તે માટે જિન! તુજ પદે પડિતો છે નમેલા.

૧૪. શ્રી અનંતજિન સ્તુતિ.

જેઓ મુક્તિ નગર વસતા કાળ સાદિ અનંત,
ભાવે ધ્યાવે અવિચલ પણે જેહને સાધુ સંત;
જેહની સેવા સુરમણિ પરે સૌખ્ય આપે અનંત,
નિત્યે મહારા હૃદયકમલે આવળે શ્રી અનંત.

૧૫. શ્રી ધર્મજિન સ્તુતિ.

સંસારાંભો-નિધિ જળ વિષે ખૂડતો હું જિનેંદ્ર,
તારો સારો સુખકર ભલો ધર્મ પામ્યો મુનીંદ્ર;
લાખો યત્નો યદિ જન કરે તોય ના તેહ છોડું,
નિત્યે ધર્મ પ્રભુ તુજ કને ભક્તિથી હાથ જોડું.

૧૬. શ્રી શાન્તિજિન સ્તુતિ.

જાણ્યા જાયે શિશુ સકળના લક્ષણો પારણાથી,
શાન્તિ કીધી પણ તમે માતના ગર્ભમાંથી;
પદ ખડો ને નવ નિધિ તથા ચૌદ રત્નો તણને,
પામ્યો છો જે પરમ પદને આપળે તે અમોને.

૧૭. શ્રી કુંથુજિન સ્તુતિ.

જેની મૂર્તિ અમૃત ઝરતી, ધર્મનો બોધ આપે,
જાણે મીઠું વચન વહતી શોક સંતાપ કાપે;
જહેની સેવા પ્રણયભરથી સર્વ દેવો કરે છે,
તે શ્રી કુંથુ-જિન ચરણમાં ચિત્ત મારું ઠરે છે.

૧૮. શ્રી અરજિન સ્તુતિ.

જે હુ:ખોના વિષમ ગિરિઓ, વજની જેમ ભેદે,
ભગ્યાત્માની નિળિડ જડતા, સૂર્યની જેમ છેદે;
જેની પાસે તૃણ સમ ગણે સ્વર્ગને ઇંદ્ર જેવા,
એવી સારી અરજિન મને આપજો આપ સેવા.

૧૯. શ્રી મહિજિન સ્તુતિ.

તાર્યાં મિત્રો અતિ રૂપવતી સ્વર્ણની પૂતળીથી
એવી વસ્તુ પ્રભુ તુજ નથી બોધ ના થાય જેથી;
સુચારિત્રે જન મન હરી બાળથી બ્રહ્મચારી,
નિત્યે મહિ-જિનપતિ મને આપજો સેવ સારી.

૨૦. શ્રી મુનિસુવ્રતજિન સ્તુતિ.

(શાદ્દલવિકીડિત છંદ)

અજ્ઞાનાંધકૃતિ વિનાશ કરવા, જે સૂર્ય જેવા કહ્યા,
જેણે અષ્ટ પ્રકારના કઠિણ જે, કર્મો બધાં તે દહ્યાં;
જેની આત્મ સ્વભાવમાં રમણતા, જે મુકિતદાતા સદા,
એવા તે મુનિસુવ્રતેશ નમીએ, જેથી ટળે આપદા.

૨૧. શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ.

વૈરી વૃંદ નમ્યો પ્રભુ જનકને, ગર્ભ પ્રભાવે કરી,
કીર્તિ ચન્દ્રકરેજીવલા દ્વિશ્ચિદ્વિશિ, આ વિશ્વમાં વિસ્તરી;
આપી બોધ અપૂર્વ આ જગતને, પામ્યા પ્રભુ શર્મને,
પુણ્યે શ્રી નમિનાથ આપ ચરણે, પામ્યો ખરા ધર્મને.

૨૨. શ્રી નેમિજિન સ્તુતિ.

લોભાવે લલના તણા લલિત શું, ત્રિલોકના નાથને,
કમ્પાવે ગિરિભેદી વાયુ લહરી, શું સ્વર્ગના શૈલને;
શું સ્વાર્થે જિન દેવ એ પશુતણા, પોકાર ના સાંભળે ?
શ્રીમન્નેમિજિનેન્દ્ર સેવનથકી, શું શું જગે ના મળે ?

૨૩. શ્રી પાર્શ્વજિન સ્તુતિ.

ધૂણીમાં બળતો દયાનિધિ તમે, જ્ઞાને કરી સર્પને,
બાણી સર્વ જનો સમક્ષ ક્ષણમાં, આપી મહામંત્રને;
કીધો શ્રી ધરણેન્દ્ર ને ભવ થકી, તાર્યા ઘણા ભવ્યને,
આપો પાર્શ્વ જિનેન્દ્ર નાશ રહિતા, સેવા તમારી મને.

૨૪. શ્રી વીરજિન સ્તુતિ.

શ્રી સિદ્ધાર્થ નરેન્દ્રના કુલનભે, ભાનુ સમા છો વિભુ,
મહારા ચિત્ત ચકોરને જિન તમે, છો પૂર્ણ ચંદ્ર પ્રભુ;
પામ્યો છું પશુતા તણ સુરપણું, તું આપના ધર્મથી,
રક્ષો શ્રી મહાવીર દેવ મુજને, પાપી મહાકર્મથી.

શ્રી સિદ્ધગિરિજી સ્તુતિ.

વિમલ ગિરિવર વન્દન કરતાં
 આજ હરખ અતિ ઉર ઉભરાય,
 ધન્ય દિવસ ઘડી ધન્ય જીવન મુજ
 નિરખી નયના પાવન થાય;
 પૂર્વ નંવાણું વાર પધાર્યાં
 પ્રથમ જિણુંદ એ તીરથ રાય,
 ત્રણ જીવનમાં અનુપમ તીરથ
 નમીયે તેહને શીષ નમાય.

શ્રી ચિન્તામણિ પાર્શ્વનાથની સ્તુતિ.

ધરણેન્દ્ર સુર પદ્માવતી સેવે સદા સ્નેહે કરી,
 જે શાન્તિના સાગર સમા નયનો સુધા વરસાવતી;
 ચિન્તામણિ પ્રભુ પાર્શ્વસ્વામી તારજો સંસારથી,
 સુખ આપજો મુક્તિ તણાં અમને પ્રભુ કરુણા કરી.

પ્રભુ-પ્રાર્થના

હે દેવ ! તારક વિશ્વનાથક સૌખ્યદાયક જિનપતિ,
 વન્દન કરું ચરણે તમારા એક સુણજો વિનતિ;
 નવિ માંગું સુરપણું ચક્રવર્તી રાજ્ય કે સુત વિક્રમે;
 પણ માંગું તુજ પદ પંથ સેવા સર્વદા મળજો મને.

